

ВИСНОВОК
ПРО НАУКОВУ НОВИЗНУ, ТЕОРЕТИЧНЕ ТА ПРАКТИЧНЕ
ЗНАЧЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ДИСЕРТАЦІЇ

Чжан Ці

**«Критерії відбору та спортивної орієнтації баскетболістів на етапі
підготовки до вищих досягнень» на здобуття ступеня доктора філософії
з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт**

У відповідності до пп. 25–26 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. № 261 (із змінами), на кафедрі кіберспорту та інформаційних технологій Національного університету фізичного виховання і спорту України 25 квітня 2024 року Чжан Ці було проведено публічну презентацію наукових результатів дисертації на тему: «Критерії відбору та спортивної орієнтації баскетболістів на етапі підготовки до вищих досягнень» та її обговорення (науковий керівник – доктор наук з фізичного виховання і спорту, доцент Безмилов Микола Миколайович).

За результатами проведення публічної презентації та обговорення дисертації на засіданні кафедри кіберспорту та інформаційних технологій прийнято рішення надати здобувачу Чжан Ці позитивний висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації.

ВИСНОВОК

Актуальність теми дисертації. Успішність підготовки спортсменів в сучасному спорті багато в чому залежить від правильно вибраних стратегічних шляхів його подальшого вдосконалення, визначення резервів її різних напрямків. Одним із таких напрямів є максимальна орієнтація на індивідуальні задатки та здібності спортсменів під час визначення спеціалізації, встановлення раціональної структури змагальної діяльності, побудова всієї системи багаторічного вдосконалення. Це, в свою чергу, потребує якісного відбору та орієнтації тренувального процесу спортсменів на всіх етапах багаторічної підготовки. Одним із найбільш складних в методичному та організаційному плані є відбір молодих гравців, які ще не мають досвіду виступів у спорті вищих досягнень та претендують на потрапляння до складу команд високої кваліфікації. Найчастіше в командних спортивних іграх даний етап охоплює віковий період з 17 до 20 років. Складність структури змагальної діяльності та залежність підсумкового результату в баскетболі від дії багатьох факторів потребують врахування полікомпонентної природи прояву задатків та здібностей кожного спортсмена, визначення сильних та слабких ланок

підготовленості, які зможуть забезпечити конкурентоздатність на найвищому рівні. На етапі підготовки до вищих досягнень потрібно орієнтуватись на ті фактори та критерії підготовленості молодого спортсмена, які визначають можливість успішного ведення ігрової діяльності в рамках конкретного ігрового амплуа. У цей віковий період завершується дозрівання організму і стає зрозумілим, в рамках яких ігрових позицій з'являється перспектива використання сильних сторін молодого гравця.

Системний аналіз значущих задатків та здібностей спортсменів стає можливим лише тоді, коли специфіка змагальної та тренувальної діяльності максимально наближується за своєю природою до умов спорту вищих досягнень. Лише в таких складних умовах починають проявлятися ті важливі якості та здібності молодих спортсменів (фізичні, техніко-тактичні, психологічні та ін.), які відіграють вирішальну роль під час виступів на професійному рівні.

Представлена до розгляду дисертаційна робота Чжан Ці спрямована на теоретичне та практичне вирішення зазначених проблем.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження було виконано на кафедрі кіберспорту та інформаційних технологій Національного університету фізичного виховання і спорту України згідно з Планом науково-дослідної роботи НУФВСУ на 2021–2025 рр. за темою 2.2 «Удосконалення підготовки до головних змагань макроциклу збірних команд України у спортивних іграх» (№ держреєстрації 0121U108185).

Внесок дисертанта, як співвиконавця теми, полягав в систематизації та обґрунтуванні комплексу інформативних критеріїв для відбору та спортивної орієнтації баскетболістів на етапі підготовки до вищих досягнень, розробці модельних характеристик підготовленості спортсменів різного амплуа та розробці комплексного механізму оцінювання перспективних можливостей молодих баскетболістів під час відбору в команду.

Наукова новизна одержаних наукових результатів полягає в тому, що в роботі:

- вперше досліджені та систематизовані фактори, які впливають на відбір баскетболістів на етапі підготовки до вищих досягнень;
- вперше запропоновано комплекс інформативних критеріїв для визначення індивідуальних можливостей баскетболістів під час відбору в команду на етапі підготовки до вищих досягнень;
- вперше визначена пріоритетна значущість критеріїв та показників під час визначення перспективних можливостей баскетболістів різного амплуа для відбору в команду на етапі підготовки до вищих спортивних досягнень;

- вперше розроблені модельні характеристики та оціночні шкали для визначення рівня підготовленості та перспективності баскетболістів на етапі підготовки до вищих спортивних досягнень;
- вперше визначені структурні взаємозв'язки між ефективністю техніко-тактичної діяльності гравців, що перебувають на етапі підготовки до вищих досягнень, та результатами педагогічного тестування і морфо-функціональних досліджень;
- розширені дані про структуру змагальної діяльності в ігрових командних видах спорту, доповнені та уточнені дані щодо провідних компонентів в структурі змагальної діяльності баскетболістів на етапі підготовки до вищих спортивних досягнень;
- представлено етапний алгоритм процесу ігрової спеціалізації баскетболістів у процесі багаторічного вдосконалення та інформативні критерії визначення ігрового амплуа;
- розширено дані щодо особливостей побудови етапу підготовки до вищих досягнень у спортивних командних іграх та визначено основні проблеми, що виникають під час так званого перехідного етапу багаторічної спортивної кар'єри;
- доповнено знання з питань підготовки баскетболістів на різних етапах багаторічного вдосконалення, відбору та орієнтації, моделювання та прогнозування, технологій контролю та оцінювання рівня підготовленості та ефективності змагальної діяльності в баскетболі.

Практичне значення роботи полягає у впровадженні запропонованого алгоритму організації відбору та інформативних критеріїв визначення потенційних можливостей баскетболістів, що перебувають на етапі підготовки до вищих досягнень під час комплектування юнацьких та молодіжних національних збірних команд України U18 – U20 при підготовці до офіційних міжнародних змагань у своїх вікових категоріях. Сформульовані в дисертації висновки і пропозиції використано для впровадження в практику роботи Громадської спілки «Федерація баскетболу України» та навчальний процес студентів кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання і спорту України.

Теоретичне значення отриманих результатів. Отримані в роботі результати дозволяють систематизувати масив наукової і науково-методичної інформації, розширити існуючі уявлення щодо проблеми спортивного відбору та орієнтації баскетболістів у процесі багаторічного вдосконалення.

Представлені у дисертаційній роботі критерії та загальний алгоритм організації відбору спортсменів під час комплектування команд високої кваліфікації можуть стати методичною основою для подальшої розробки проблематики із деталізацією теоретичних положень і результатів досліджень

для впровадження в освітній процес і науково-дослідну роботу в спеціалізованих закладах вищої освіти спортивного профілю.

Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Наукові положення, висновки та практичні рекомендації, що висвітлені у дисертаційній роботі, повною мірою відповідають меті і завданням та обґрунтовані наведеними даними згідно з результатами дослідження. Розв'язання поставлених у роботі завдань супроводжується використанням комплексу взаємозв'язаних сучасних валідних методів дослідження.

Отримані результати дослідження базуються на достатньому фактичному матеріалі, що цілком забезпечує належну достовірність і обґрунтованість основних наукових положень дисертаційної роботи та сформульованих у ній висновків. Ступінь вірогідності отриманих кількісних даних забезпечений значним обсягом дослідження, кількістю випробовуваних, отриманими цифровими даними, використанням у роботі сучасних методів дослідження та застосуванням адекватних методів математичного опрацювання матеріалів.

Повнота викладення матеріалів дисертації в опублікованих працях. Основні наукові положення дисертації опубліковано в наукових журналах та представлено в тезах на науково-практичних конференціях різного рівня. В опублікованих наукових працях зі співавторами та без дисертант самостійно виконав експериментальну частину дослідження та проаналізував отримані результати.

Наукові результати дисертації висвітлені в 4 наукових працях, серед яких 2 статті опубліковані у фахових виданнях України за спеціальністю 017, 1 стаття у періодичному науковому виданні, яке проіндексоване у базі даних Scopus (Q4); 1 публікація апробаційного характеру.

Апробація результатів дисертації. Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено на: III-й Всеукраїнській електронній науково-практичній конференції з міжнародною участю «Інноваційні та інформаційні технології у фізичній культурі, спорті, фізичній терапії та ерготерапії» (м. Київ, 2020); XIII–XIV Міжнародних конференціях «Молодь та олімпійський рух» (м. Київ, 2021–2023).

Конкретний особистий внесок дисертанта в одержання наукових результатів, що виносяться на захист. Мету та завдання дослідження сформульовано спільно із науковим керівником. Автором самостійно проаналізовано літературні посилання та передовий досвід. Також здобувач самостійно розробив анкети для опитування експертів, здійснив аналіз статистичних даних ефективності техніко-тактичної діяльності баскетболістів молодіжних збірних команд U 18 – U 20 в міжнародних матчах. Усі розділи власних досліджень, висновки та аналіз отриманих результатів дисертації оформлено автором самостійно. Здобувачем сформульовано висновки, які

повністю відповідають поставленим завданням. Дисертантом підготовлено матеріали для наукових публікацій та для впровадження наукових розробок у практику.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертацію викладено грамотною українською мовою. Структура дисертації та стиль її подання відповідають вимогам МОН України. Побудова – логічна. Адекватно використано наукові терміни. Цифровий матеріал структуровано в таблицях та рисунках, що полегшує сприйняття змісту матеріалу, представленого в розділах.

Відповідність змісту дисертації спеціальності, за якою вона подається до захисту. Дисертаційна робота **Чжан Ці** на тему: «Критерії відбору та спортивної орієнтації баскетболістів на етапі підготовки до вищих досягнень» є завершеним науковим дослідженням і за змістом повністю відповідає спеціальності 017 Фізична культура і спорт.

Рекомендація дисертації до захисту. Розглянувши дисертацію **Чжан Ці** «Критерії відбору та спортивної орієнтації баскетболістів на етапі підготовки до вищих досягнень» та наукові публікації за темою дисертації, визначивши особистий внесок у всіх зарахованих за темою дисертації наукових публікаціях, опублікованих зі співавторами, а також за результатами публічної презентації здобувачем наукових результатів дисертації та її обговорення вважаємо, що робота є актуальною, виконана здобувачем ступеня доктора філософії особисто, являє собою повністю завершену наукову працю, під час підготовки якої застосовувалися сучасні методи досліджень, має наукову новизну, практичне значення, містить нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачем досліджень, нове розв'язання актуального наукового завдання, формування багатоступеневого алгоритму відбору та орієнтації, систематизації інформативних критеріїв та створення технології комплексного оцінювання перспективних можливостей баскетболістів на етапі підготовки до вищих досягнень, адекватна поставленій меті та містить висновки, які відповідають завданням. Проведено метрологічну експертизу дисертаційного дослідження. У роботі відсутні порушення академічної доброчесності. Дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, передбаченими пп. 6–7 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами), що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії, та рекомендується до захисту з метою присудження здобувачу **Чжан Ці** ступеня доктора філософії з галузі знань 01 Освіта / Педагогіка за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт.

Комісія рекомендує ректору НУФВСУ утворити спеціалізовану вчену

раду для розгляду та проведення разового захисту дисертації Чжан Ці з метою присудження їй ступеня доктора філософії у такому складі:

голова спеціалізованої вченої ради: Борисова Ольга Володимирівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, проректор з науково-педагогічної роботи Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Шутова Світлана Євгенівна, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри спортивних ігор Національного університету фізичного виховання і спорту України;

рецензент: Байрачний Олег Васильович, кандидат наук з фізичного виховання і спорту, доцент, завідувач кафедри футболу Національного університету фізичного виховання і спорту України;

опонент: Мітова Олена Олександрівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, завідувач кафедри спортивних ігор Придніпровської державної академії фізичної культури і спорту;

опонент: Сушко Руслана Олександрівна, доктор наук з фізичного виховання і спорту, професор, професор кафедри фізичного виховання і педагогіки спорту Київського столичного університету імені Бориса Грінченка.

Висновок підготувала комісія у складі:

Д.фіз.вих., професор

Ольга БОРИСОВА

К.фіз.вих., доцент

Світлана ШУТОВА

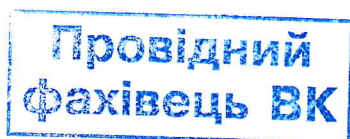
К.фіз.вих., доцент

Олег БАЙРАЧНИЙ

Голова засідання,
д.фіз.вих., професор

Оксана ШИНКАРУК

Підписи Борисової О., Шутової С., Байрачного О., Шинкарук О. засвідчую

Handwritten signature
07.05.24

